

ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ :

- ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ή ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
- ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ
- ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Μια παράγραφος χρειάζεται να έχει οργανωμένη δομή, ώστε να εκφράζει ένα επαρκές περιεχόμενο, να διαθέτει μια συγκροτημένη γλωσσική και συντακτική αλληλουχία, που θα διευκολύνουν τον αναγνώστη στην κατανόηση ενός κειμένου. Σαφώς, ο μαθητής καλείται να διατηρεί μια νοηματική και δομική συνοχή, όταν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός γραπτού κειμένου.

Η θεματική πρόταση ή περίοδος αποτελεί **τον άξονα**, γύρω από τον οποίο **θα κινηθεί η ανάπτυξη της παραγράφου μας** (το θεματικό κέντρο της παραγράφου).

Πότε όμως έχουμε θεματική πρόταση και πότε θεματική περίοδο;

1. **Θεματική πρόταση** έχουμε, όταν υπάρχει ένα ρήμα μέχρι την ολοκλήρωση του νοήματος (με την ύπαρξη της πρώτης τελείας).
2. **Θεματική περίοδο** έχουμε όταν υπάρχουν περισσότερα από ένα ρήματα μέχρι την ολοκλήρωση του νοήματος (με την ύπαρξη της πρώτης τελείας).
3. **Οι λεπτομέρειες / σχόλια** ταυτίζονται με την ανάλυση και την αιτιολόγηση του θεματικού κέντρου της παραγράφου. Μέσω της χρήσης των λεπτομερειών (σχολίων), ο συγγραφέας επιχειρεί να τεκμηριώσει τη θέση του και να της προσδώσει εγκυρότητα και πειστικότητα.
4. **Η κατακλείδα** (επίλογος) αποτελεί το συμπέρασμα, που διεξάγουμε από ολόκληρη την παράγραφο. Η κατακλείδα μας διευκολύνει να ανακεφαλαιώσουμε την ανάπτυξη της συλλογιστικής μας, όσον αφορά στη συγκεκριμένη παράγραφο και συχνά, διαδραματίζει βοηθητικό ρόλο σε σχέση με τη μετάβαση από τη μια παράγραφο στην επόμενη (νοηματική σύνδεση).

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

- **Η θεματική πρόταση/ περίοδος και οι λεπτομέρειες(σχόλια) αποτελούν βασικά δομικά στοιχεία της παραγράφου, που δεν δύνανται να παραλειφθούν.**
- Στον αντίποδα, **η κατακλείδα (συμπέρασμα) δεν είναι τόσο απαραίτητο δομικό στοιχείο της παραγράφου και συχνά παραλείπεται, χωρίς να παραποιείται το περιεχόμενο του νοήματος.**
- Η θεματική πρόταση/ περίοδος **βρίσκεται συνήθως στην αρχή της εκάστοτε παραγράφου.** Μάλιστα, βοηθάει τον συγγραφέα να οργανώσει επαρκέστερα την επιχειρηματολογία της παραγράφου του, επιτονίζοντας στην αρχή το θεματικό άξονα. **Παρόλα αυτά, όμως, η θεματική πρόταση/ περίοδος εντοπίζεται τόσο στη μέση, όσο και στο τέλος μιας παραγράφου.** Γι' αυτόν το λόγο, ο μαθητής οφείλει να είναι ιδιαίτερα προσεχτικός στον εντοπισμό της.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ :

1. *Το δοκίμιο είναι ένα ιδιότυπο γραμματειακό είδος που βρίσκεται ανάμεσα στα καθαρώς λογοτεχνικά κείμενα και στις σύντομες μελέτες. Αυτό σημαίνει ότι δεν ταυτίζεται με τα λογοτεχνικά κείμενα ούτε, βέβαια, με τις εμπειριστατωμένες μελέτες. Πραγματεύεται συνήθως ένα θέμα που το εξετάζει στις πιο βασικές του πλευρές, χωρίς όμως να το εξαντλεί, και κατά κανόνα είναι σύντομο στην έκτασή του. Τέλος, δηλώνει περισσότερο και εκφράζει την υποκειμενική οπτική του δημιουργού σχετικά με το θέμα που πραγματεύεται.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ : Η θεματική περίοδος (Το δοκίμιο είναι... σύντομες μελέτες) ορίζει το δοκίμιο ως γραμματειακό είδος. Στην πορεία, οι λεπτομέρειες (Αυτό σημαίνει ότι... πραγματεύεται),επιχειρούν να αποδώσουν με μεγαλύτερη ευκρίνεια τα χαρακτηριστικά του δοκιμίου. Κατακλείδα δεν υφίσταται, εφόσον ο συγγραφέας δεν αποπειράται να ανακεφαλαιώσει ή να διεξάγει κάποιο συμπέρασμα.

2. *Ο Σωκράτης αναζητούσε τη μία και καθολική έννοια, τη μία και καθολική αλήθεια, ενώ οι σοφιστές υποστήριζαν τις πολλές γνώμες για το ίδιο πράγμα. Επίσης και στον τρόπο της ζωής υπάρχει ριζική αντίθεση μεταξύ σοφιστών και Σωκράτη. Οι σοφιστές ήταν έμποροι γνώσεων, ενώ ο Σωκράτης υπήρξε ένας άμισθος δάσκαλος και ερευνητής της αλήθειας. Το μόνο κοινό μεταξύ των σοφιστών και του Σωκράτη ήταν ότι κι αυτός κι εκείνοι διαπίστωσαν ότι η παραδεδομένη μόρφωση και παιδεία δεν ήταν αρκετή για την εποχή τους.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ:

Η παράγραφος ξεκινάει με τις λεπτομέρειες (Ο Σωκράτης αναζητούσε... ερευνητής της αλήθειας.). Σε αυτά εμπιέρονται επεξηγηματικές πληροφορίες για τις αντιθέσεις, που διέπουν τον φιλόσοφο Σωκράτη και τους σοφιστές. Στην εν λόγω παράγραφο, η θεματική περίοδος βρίσκεται στο τέλος (Το μόνο κοινό μεταξύ... ήταν αρκετή για την εποχή τους.) και εμπιέχει το

Θεματικό κέντρο της παραγράφου, το οποίο είναι ότι παρόλη την επιδίωξη της μόρφωσης και της παιδείας, οι σοφιστές και ο Σωκράτης ήταν εκ διαμέτρου αντίθετοι στις απόψεις τους.

3. Τα επαγγέλματα στα οποία μπορεί να εφαρμοστεί η τηλεργασία είναι πολλά. Στις τράπεζες εξυπηρετούνται με το σύστημα on- Line οι εμπορικές συναλλαγές' αποφεύγεται έτσι η χρονοβόρα αναμονή και διευκολύνονται οι οικονομικές δοσοληψίες. Επίσης, οι προγραμματιστές, οι γραφίστες, οι λογιστές και οι αναλυτές στατιστικών δεδομένων οργανώνουν τις δραστηριότητές τους με ευχέρεια, ανεξάρτητα από τις γεωγραφικές αποστάσεις που ανταποκρίνονται με επιτυχία στο σύγχρονο ανταγωνιστικό πνεύμα. Με την τηλεργασία, **λοιπόν**, δημιουργούνται νέα δεδομένα στο σύγχρονο απαιτητικό εργασιακό χώρο.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ :

Η θεματική περίοδος (Τα επαγγέλματα...πολλά.) δίνει τη βασική θέση της παραγράφου, η οποία είναι η εφαρμογή της τηλεργασίας σε μια πληθώρα επαγγελματιών. Στη συνέχεια, οι λεπτομέρειες (Στις τράπεζες εξυπηρετούνται... σύγχρονο ανταγωνιστικό πνεύμα.) αναφέρουν μέσω της χρήσης αρκετών παραδειγμάτων διαφόρων επαγγελματικών κλάδων, την πιο εξειδικευμένη χρήση της μεθόδου της τηλεργασίας. Τέλος, η εν λόγω παράγραφος διαθέτει κατακλείδα (Με την τηλεργασία... χώρο.), όπου διεξάγεται ένα συμπέρασμα για τη σύγχρονη μορφή, που λαμβάνει ο εργασιακός τομέας, μέσω της εφαρμογής της τηλεργασίας.